

31998L0071

28.10.1998

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 289/28

DIREKTIVA 98/71/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA
z dne 13. oktobra 1998
o pravnem varstvu modelov

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, zlasti člena 100a Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

v skladu s postopkom iz člena 189b Pogodbe ⁽³⁾ in upoštevajoč skupno besedilo, ki ga je odobril Spravni odbor dne 29. julija 1998,

(1) ker med cilje Skupnosti, kot so zapisani v Pogodbi, spada tudi polaganje temeljev vse tesnejše zveze med narodi Evrope, spodbujanje tesnejših odnosov med državami članicami Skupnosti in zagotavljanje gospodarskega in socialnega razvoja držav Skupnosti s skupnim delovanjem za odstranitev ovir, ki razdvajajo Evropo; ker tako Pogodba predvideva ustanovitev notranjega trga, ki ga opredeljuje odstranitev ovir prostemu pretoku blaga, pa tudi vzpostavitev sistema, ki zagotavlja, da konkurenca na notranjem trgu ni izkrivljena; ker bi se s približevanjem zakonodaje držav članic o pravnem varstvu modelov pospešilo doseganje teh ciljev;

(2) ker razlike v pravnem varstvu modelov med zakonodajami držav članic neposredno vplivajo na ustanavljanje in delovanje notranjega trga glede blaga, ki vključuje modele; ker lahko takšne razlike izkrivljajo konkurenco na notranjem trgu;

(3) ker je za nemoteno delovanje notranjega trga potemtakem pomembno približati zakone držav članic o varstvu modelov;

(4) ker je pri tem pomembno upoštevati rešitve in prednosti, ki jih bo sistem modelov Skupnosti prinesel podjetjem, ki želijo pridobiti pravice iz modela;

(5) ker popolno približevanje zakonodaje držav članic o modelih ni potrebno in bo zadoščalo, če se približevanje omeji na tiste nacionalne zakonske določbe, ki najbolj neposredno vplivajo na delovanje notranjega trga; ker naj se določbe o sankcijah, pravnih sredstvih in izvajanju prepuštijo nacionalni zakonodaji; ker ciljev tega omejenega približevanja države članice ne morejo ustrezno doseči, če ukrepajo same;

(6) ker naj imajo države članice skladno s tem proste roke pri določanju postopkovnih določb v zvezi z registracijo, podaljšanjem in ugotavljanjem ničnosti pravic iz modela in določb, ki zadevajo učinke takšne ničnosti;

(7) ker ta direktiva za modele ne izključuje uporabe nacionalne zakonodaje ali zakonodaje Skupnosti glede varstva, ki ga ne zagotavlja registracija ali objava videza izdelka, na primer zakonodaje, ki se nanaša na pravice iz neregistriranega modela, blagovne znamke, patente in uporabne modele, nelojalno konkurenco ali civilno odgovornost;

(8) ker je, dokler avtorsko pravo ni usklajeno, pomembno uveljaviti načelo kumulacije varstva po specifičnem pravu varstva registriranega modela in po avtorskem pravu, medtem ko imajo države članice proste roke pri določanju obsega varstva avtorske pravice in pogojev, po katerih se takšno varstvo zagotavlja;

(9) ker doseganje ciljev notranjega trga zahteva, da so pogoji za pridobivanje registriranega modela identični v vseh državah članicah; ker je zato potrebno podati enotno opredelitev pojma videza izdelka in pogojev novosti in individualne narave, ki jih morajo izpolnjevati pravice iz registriranega modela;

⁽¹⁾ UL C 345, 23.12.1993, str. 14, in UL C 142, 14.5.1996, str. 7.

⁽²⁾ UL C 388, 31.12.1994, str. 9, in UL C 110, 2.5.1995, str. 12.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 12. oktobra 1995 (UL C 287, 30.10.1995, str. 157), Skupno stališče Sveta z dne 17. junija 1997 (UL C 237, 4.8.1997, str. 1), Sklep Evropskega parlamenta z dne 22. oktobra 1997 (UL C 339, 10.11.1997, str. 52), Sklep Evropskega parlamenta z dne 15. septembra 1998. Odločba Sveta z dne 24. septembra 1998.

- (10) ker je za omogočanje prostega pretoka blaga bistvenega pomena načelno zagotoviti, da pravice iz registriranega modela imetniku pravice zagotavljajo enako stopnjo varstva v vseh državah članicah;
- (11) ker se z registracijo imetniku pravic zagotavlja varstvo tistih značilnosti videza izdelka, v celoti ali deloma, ki so v prijavi jasno razkriti in dostopni javnosti z objavo ali vpogledom v ustrezni spis;
- (12) ker naj varstvo ne zajema tistih sestavnih delov, ki med normalno uporabo izdelka niso vidni, pa tudi ne tistih značilnosti takšnih delov, ki niso vidne, kadar je del vključen, ali ki same zase ne izpolnjujejo pogojev glede novosti in individualne narave; ker se značilnosti videza izdelka, ki so iz naštetih razlogov izvzete iz varstva, ne sme upoštevati za namen ocenjevanja, ali druge lastnosti modela izpolnjujejo pogoje za varstvo;
- (13) ker naj ocena o tem, ali ima videz izdelka individualno naravo, temelji na tem, ali se celotni vtis na seznanjenega uporabnika, ki vidi videz izdelka, jasno razlikuje od vtisa, ki ga na njem pustijo obstoječi videzi izdelkov, ob upoštevanju narave izdelka, za katerega se videz izdelka uporablja ali v katerega je vgrajen, še zlasti pa industrijski sektor, v katerega spada, in stopnjo svobode oblikovalca pri razvoju videza izdelka;
- (14) ker se tehnoloških inovacij ne sme ovirati s podeljevanjem modelov za značilnosti, ki so določene zgolj s tehnično funkcijo; ker je razumljivo, da to ne vključuje pogojev, da mora imeti videz izdelka estetsko vrednost; ker se medsebojnega delovanja izdelkov različnih izdelav prav tako ne sme ovirati z razširitvijo varstva na obliko mehanskih veznih elementov; ker se značilnosti videza izdelka, ki so iz naštetih razlogov izvzete iz varstva, ne sme upoštevati za namen ocenjevanja, ali druge značilnosti videza izdelka izpolnjujejo zahteve za varstvo;
- (15) ker mehanski vezni elementi modularnih sistemov lahko kljub temu predstavljajo pomemben element inovativnih lastnosti modularnih sistemov in pomenijo pomemben element za trženje, zaradi česar morajo biti upravičeni do varstva;
- (16) ker model ni mogoč za videz izdelka, ki je v nasprotju z javnim redom ali sprejetimi moralnimi načeli; ker ta direktiva ne usklajuje nacionalnih pojmovanj javnega reda ali sprejetih moralnih načel;
- (17) ker je za nemoteno delovanje notranjega trga bistveno poenotiti trajanje varstva pravic iz registriranega modela;
- (18) ker določbe te direktive ne vplivajo na uporabo predpisov o konkurenci iz členov 85 in 86 Pogodbe;
- (19) ker je hitro sprejetje te direktive postalo nujnost za številne industrijske sektorje; ker se na tej stopnji ne da uvesti polnega približevanja zakonov držav članic o uporabi varovanih modelov z namenom omogočanja popravila kompleksnega izdelka, tako da se ohrani njegov izvorni videz, kjer je izdelek, ki vključuje videz izdelka ali na katerem je videz izdelka uporabljen, sestavni del kompleksnega izdelka, od katerega videza je odvisen varovani videz; ker naj odsotnost polnega približevanja zakonodaj držav članic o uporabi varovanih modelov za takšno popravilo kompleksnega izdelka ne ovira približevanja drugih nacionalnih določb prava modelov, ki najbolj neposredno vplivajo na delovanje notranjega trga; ker naj zato države članice medtem ohranijo vse določbe v skladu s Pogodbo, ki se nanašajo na uporabo videza izdelka sestavnega dela, ki se uporablja za popravilo kompleksnega izdelka z namenom obnove njegovega izvirnega videza, če pa uvedejo kakšne nove določbe v zvezi s takšno uporabo, naj bo njihov namen le liberalizacija trga s takšnimi deli; ker se od držav članic, ki na dan začetka veljavnosti te direktive ne zagotavljajo varstva videza sestavnih delov, ne zahteva uvedba registracije modelov za takšne dele; ker naj tri leta po datumu izvedbe te direktive Komisija predloži analizo posledic določb te direktive za industrijo Skupnosti, za potrošnike, za konkurenco in za delovanje notranjega trga; ker naj se v zvezi s sestavnimi deli kompleksnih izdelkov v analizi upošteva zlasti usklajevanje na podlagi obstoječih možnosti, vključno s sistemom nadomestil in omejenim trajanjem izključnosti; ker naj Komisija najpozneje v roku enega leta po predložitvi analize po posvetovanju z najbolj prizadetimi strankami predlaga Evropskemu parlamentu in Svetu kakršnekoli spremembe k tej direktivi, potrebne za dopolnitev notranjega trga v zvezi s sestavnimi deli kompleksnih izdelkov, in vse druge spremembe, ki jih smatra za potrebne;

- (20) ker naj se prehodna določba v členu 14, ki zadeva videz izdelka sestavnega dela, uporabljenega za popravilo kompleksnega izdelka z namenom obnove njegovega izvirnega videza, nikakor ne razume kot ovira prostemu pretoku izdelka, ki je takšen sestavni del;
- (21) ker morajo biti izčrpno našteti materialni razlogi za zavrnitev registracije v tistih državah članicah, ki predvidevajo materialni preizkus prijav pred registracijo, in materialni razlogi za ničnost pravic iz registriranega modela,

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Opredelitve

Za namene te direktive:

- (a) „videz“ pomeni izgled celotnega izdelka ali njegovega dela, ki izhaja iz značilnosti zlasti linij, obrisov, barv, oblike, teksture in/ali materialov samega izdelka in/ali njegovih ornamentov;
- (b) „izdelek“ pomeni vsak industrijski ali obrtni predmet, ki med drugim zajema dele, ki so namenjeni za sestavo kompleksnega izdelka, embalažo, opremo, grafične simbole in tipografske znake, z izjemo računalniških programov;
- (c) „kompleksni izdelek“ pomeni izdelek, sestavljen iz več sestavnih delov, ki jih je mogoče zamenjati, tako da se izdelek lahko razstavi in ponovno sestavi.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja za:
 - (a) modele, registrirane pri osrednjih uradih za industrijsko lastnino držav članic;
 - (b) modele, registrirane pri Uradu Beneluksa za modele;
 - (c) modele, registrirane po mednarodnih sporazumih, ki učinkujejo v državi članici;
 - (d) prijavah za modele pod točko (a), (b) in (c).
2. Za namene te direktive registracija modela zajema tudi objavo, ki sledi vložitvi prijave modela pri uradu za industrijsko lastnino v državi članici, kjer pravica na modelu začne obstajati s takšno objavo.

Člen 3

Pogoji za varstvo

1. Države članice varujejo modele z registracijo in njihovim imetnikom zagotovijo izključne pravice v skladu z določbami te direktive.
2. Videz izdelka je varovan z modelom, če je nov in ima individualno naravo.
3. Za videz izdelka, uporabljen ali vgrajen v izdelek, ki je sestavni del kompleksnega izdelka, se šteje, da je nov in ima individualno naravo, le v naslednjih primerih:
 - (a) če sestavni del, potem ko je vgrajen v kompleksni izdelek, ob normalni uporabi slednjega ostane viden; in
 - (b) če vidne značilnosti sestavnega dela same po sebi izpolnjujejo pogoje glede novosti in individualne narave.
4. „Normalna uporaba“ v pomenu odstavka 3(a) pomeni uporabo pri končnem uporabniku, kar izključuje vzdrževanje, servisiranje ali popraviljanje.

Člen 4

Novost

Videz izdelka se šteje za novega, če javnosti pred datumom vložitve prijave registracije ali datumom prednostne pravice, če se ta zahteva, še ni bil dostopen enak videz izdelka. Videzi se štejejo za enake, če se njihove značilnosti razlikujejo le v nepomembnih podrobnostih.

Člen 5

Individualna narava

1. Šteje se, da ima videz izdelka individualno naravo, če se celotni vtis, ki ga naredi na seznanjenega uporabnika, razlikuje od celotnega vtisa, ki ga na takega uporabnika naredi videz izdelka, dostopnega javnosti pred datumom vložitve prijave registracije ali datumom prednostne pravice, če se ta zahteva.
2. Pri ocenjevanju individualne narave se upošteva stopnja svobode oblikovalca pri razvijanju videza izdelka.

Člen 6

Razkritje

1. Za namen uporabe členov 4 in 5 se šteje, da je bil videz izdelka dostopen javnosti v Skupnosti, če je bil objavljen po registraciji ali kako drugače, razstavljen, uporabljen pri trgovanju ali drugače razkrit, razen če ti dogodki ne bi mogli postati znani v normalnem

poteku poslovanja specializiranim krogom zadevnega področja, ki delujejo v Skupnosti, pred datumom vložitve prijave registracije ali datumom prednostne pravice, če se ta zahteva. Videz izdelka pa se ne šteje za dostopnega javnosti zgolj zato, ker je bil razkrit tretji osebi pod izrecnimi ali neizrecnimi pogoji zaupnosti.

2. Razkritje se ne upošteva za namen uporabe členov 4 in 5, če je videz izdelka, za katerega se zahteva varstvo z registriranim modelom države članice, postal dostopen javnosti:

(a) s strani oblikovalca modela, njegovega pravnega naslednika ali tretje osebe kot posledica podanih informacij ali dejanj oblikovalca ali njegovega pravnega naslednika; in

(b) v obdobju 12 mesecev pred datumom vložitve prijave ali datumom prednostne pravice, če se ta zahteva.

3. Odstavek 2 se uporablja tudi, če je bil videz izdelka dostopen javnosti kot posledica zlorabe v odnosu do oblikovalca ali njegovega pravnega naslednika.

Člen 7

Videzi izdelka, ki jih določa tehnična funkcija, in videzi izdelka tehničnih veznih elementov

1. Model se ne registrira za značilnosti izgleda izdelka, ki jih določa izključno njegova tehnična funkcija.

2. Model se ne registrira za značilnosti izgleda izdelka, ki morajo biti reproducirane v natančno isti obliki in dimenzijah, zato da bi bilo mogoče izdelek, na katerega se videz nanaša, mehansko povezati z drugim izdelkom ali ga namestiti vanj, okrog njega ali ob njega, tako da lahko vsak izdelek opravlja svojo funkcijo.

3. Ne glede na odstavek 2 je lahko pod pogoji iz členov 4 in 5 kot model registriran videz izdelka, ki je namenjen za omogočanje večkratne sestave ali povezave medsebojno zamenljivih delov modularnega sistema.

Člen 8

Modeli, ki nasprotujejo javnemu redu ali morali

Model se ne registrira za videz izdelka, ki nasprotuje javnemu redu ali sprejetim moralnim načelom.

Člen 9

Obseg varstva

1. Obseg varstva modela vključuje vsakršen videz izdelka, ki na seznanjenega uporabnika ne naredi drugačnega celotnega vtisa.

2. Pri ocenjevanju obsega varstva se upošteva stopnja svobode oblikovalca pri razvijanju videza izdelka.

Člen 10

Trajanje varstva

Po registraciji videza izdelka, ki ustreza pogojem iz člena 3(2), je ta varovan z modelom za eno ali več petletnih obdobjih od datuma vložitve prijave. Imetnik modela lahko trajanje varstva podaljša za eno ali več petletnih obdobjih do največ 25 let od datuma vložitve prijave.

Člen 11

Ničnost ali zavrnitev registracije

1. Registracija modela se zavrne ali se pravica iz že registriranega modela razglasi za nično:

(a) če videz izdelka ni videz izdelka v pomenu člena 1(a); ali

(b) če ne izpolnjuje zahtev členov 3 do 8; ali

(c) če prijavitelj ali imetnik modela do njega ni upravičen po zakonu zadevne države članice; ali

(d) če je videz izdelka v koliziji s predhodnim videzom izdelka, ki je bil dostopen javnosti po datumu vložitve prijave ali po datumu prednostne pravice, če se ta zahteva, in ki ga od datuma, ki predhodi navedeni datum, varuje registriran model Skupnosti ali prijava registriranega modela Skupnosti ali model zadevne države članice ali prijava takšnega modela.

2. Vsaka država članica lahko predvidi, da se registracija modela zavrne ali se pravica iz že registriranega modela razglasi za nično:

(a) če je v poznejšem videzu izdelka uporabljen razlikovalni znak, zakonodaja Skupnosti ali zadevne države članice, ki ureja ta znak, pa imetniku pravice iz znaka daje pravico, da prepove takšno uporabo; ali

(b) če videz izdelka pomeni nedovoljeno uporabo dela, ki je avtorskoppravno varovano v zadevni državi članici; ali

(c) če videz izdelka pomeni nepravilno uporabo kateregakoli predmeta, navedenega v členu 6b Pariške konvencije za varstvo industrijske lastnine, ali oznak, emblemov in grbov, ki niso naštet v členu 6b te konvencije in za katere obstaja poseben javni interes v zadevni državi članici.

3. Razlog iz odstavka 1(c) lahko uveljavlja le oseba, upravičena do modela po zakonu zadevne države članice.

4. Razloge iz odstavka 1(d) in odstavka 2(a) in (b) lahko uveljavlja le prijavitelj ali imetnik pravice v koliziji.

5. Razlog iz odstavka 2(c) lahko uveljavlja le oseba ali subjekt, ki ga uporaba zadeva.

6. Odstavka 4 in 5 ne vplivata na prosto odločitev držav članic, da predvidijo, da lahko razloge iz odstavka 1(d) in (c) uveljavlja tudi ustrezen organ zadevne države članice na lastno pobudo.

7. Če je bila registracija modela zavržena ali je bila pravica iz modela razglašena za nično v skladu z odstavkom (1)(b) ali odstavkom 2, se lahko videz izdelka registrira oziroma model ohrani v spremenjeni obliki, če v tej obliki ustreza pogojem varstva in obdrži istovetnost. Registracija ali ohranitev v spremenjeni obliki lahko vključuje registracijo, ki jo spremlja delna odpoved imetnika modela, ali vpis v register modelov sodne odločbe, ki razglašata delno ničnost pravice iz modela.

8. Vsaka država članica lahko predvidi, da se z odstopanjem od odstavkov 1 do 7 razlogi za zavrnitev registracije ali ničnost, ki veljajo v tej državi pred datumom začetka veljavnosti predpisov, potrebnih za usklajitev s to direktivo, uporabljajo za prijave modelov, ki so bile vložene pred tem datumom in za registracije, ki iz njih sledijo.

9. Model se lahko razglasi za ničnega tudi po prenehanju ali odpovedi.

izvažanje ali uporabljanje izdelka, v katerega je videz izdelka vgrajen ali na katerega je pritrjen, ali skladiščenje takšnega izdelka v te namene.

2. Kadar se po zakonu države članice dejanj iz odstavka 1 ne more preprečiti pred datumom, na katerega začnejo veljati predpisi, potrebni za usklajitev s to direktivo, se pravic iz modela ne sme uveljavljati za preprečitev nadaljevanja takšnih dejanj s strani katerekoli osebe, ki je s takimi dejanji začela pred tem datumom.

Člen 13

Omejitev pravic iz modela

1. Pravice, ki jih z registracijo podeljuje model, se ne izvršujejo glede:

(a) dejanj, ki se izvedejo zasebno in za negospodarske namene;

(b) dejanj, ki se izvedejo v namene poizkusov;

(c) dejanj reproduciranja za namene citiranja ali učenja, pod pogojem, da so takšna dejanja v skladu z dobrimi poslovnimi običaji in ne škodijo neupravičeno normalni uporabi modela ter da se omeni vir.

2. Poleg tega se pravice, ki jih ob registraciji podeljuje model, ne izvršujejo glede:

(a) opreme ladij in letal, registriranih v drugi državi, kadar začasno vstopijo na ozemlje zadevne države članice;

(b) uvoza rezervnih delov in pripomočkov v zadevno državo članico z namenom popravila takšne ladje ali letala;

(c) izvajanja popravil na takšni ladji ali letalu.

Člen 14

Prehodna določba

Dokler spremembe te direktive ne bodo sprejete na predlog Komisije v skladu z določbo člena 18, države članice ohranijo svoje obstoječe določbe v zvezi z uporabo videza sestavnega dela, uporabljenega za popravilo kompleksnega izdelka za obnovo njegovega prvotnega videza, in jih spremenijo le z namenom liberalizacije trga s takšnimi deli.

Člen 12

Pravice iz modela

1. Registracija modela imetniku podeljuje izključno pravico do uporabe videza izdelka in do tega, da prepreči njegovo uporabo vsaki tretji osebi, ki nima njegovega soglasja. Omenjena uporaba zajema zlasti izdelovanje, ponujanje, dajanje na trg, uvažanje,

Člen 15**Izčrpanje pravic**

Pravice, ki jih ob registraciji podeljuje model, se ne razširijo na dejanja v zvezi z izdelkom, v katerega je vgrajen oziroma nanj pritrjen videz izdelka, ki spada v obseg varstva modela, če je bil izdelek dan na trg v Skupnosti s strani imetnika pravice iz modela ali z njegovim soglasjem.

Člen 16**Odnos do drugih oblik varstva**

Določbe te uredbe ne vplivajo na določbe zakonodaje Skupnosti ali zakonodaje zadevne države članice v zvezi z neregistriranimi pravicami iz modela, blagovnimi znamkami ali drugimi razlikovalnimi znaki, patenti in uporabnimi modeli, tipografskimi simboli, civilno odgovornostjo ali nelegalno konkurenco.

Člen 17**Odnos do avtorske pravice**

Videz izdelka, ki ga varuje model, registriran v ali za državo članico v skladu s to direktivo, je upravičen tudi do varstva po zakonih o avtorski pravici te države od datuma, na katerega je bil videz izdelka ustvarjen ali določen v katerikoli obliki. Obseg takšnega varstva in pogoje, pod katerimi se zagotavlja, vključno s stopnjo zahtevane izvirnosti, določi vsaka država članica.

Člen 18**Revizija**

Tri leta po datumu izvedbe te direktive, določenem v členu 19, Komisija predloži analizo posledic te direktive za industrijo Skupnosti, zlasti v najbolj prizadetih industrijskih sektorjih, predvsem pri proizvajalcih kompleksnih izdelkov in sestavnih

delov, za uporabnike, za konkurenco in za delovanje notranjega trga. Komisija najpozneje po enem letu predlaga Evropskemu parlamentu in Svetu kakršnekoli spremembe te direktive, potrebne za dopolnitev notranjega trga v zvezi s sestavnimi deli kompleksnih izdelkov, in vse druge spremembe, ki jih ima za potrebne v luči posvetovanj z najbolj prizadetimi strankami.

Člen 19**Izvajanje**

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 28. oktobra 2001.

Države članice se v sprejetih določbah sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice posredujejo Komisiji besedila predpisov nacionalne zakonodaje, sprejete na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 20**Začetek veljavnosti**

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

Člen 21**Naslovniki**

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Luxembourg, 13. oktobra 1998

Za Evropski parlament

Predsednik

J. M. GIL-ROBLES

Za Svet

Predsednik

C. EINEM